

Till: Socialdepartementet (s.remissvar@regeringskansliet.se, s.sof@regeringskansliet.se)

Diarienummer: S2022/03649

Remissyttrande från: Sveriges Kvinnoorganisationer

Datum och ort: 2022-11-28, Stockholm

Sveriges Kvinnoorganisationers yttrande över utkastet till lagrådsremiss Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende (S2022/03649)

Sveriges Kvinnoorganisationer är en partipolitiskt obunden paraplyorganisation för kvinnorörelsen i Sverige. Vi samlar 50 föreningar som tillsammans representerar över 130 000 kvinnor och flickor. Nedan följer vårt yttrande över utkastet till lagrådsremiss benämnt Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende. Yttrandet har beretts av Susannah Sjöberg, ordförande, och Clara Berglund, generalsekreterare. Vi hänvisar också till remissvar från våra medlemsorganisationer Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, Roks, och Unizon.

Sammanfattande kommentarer

Sveriges Kvinnoorganisationer välkomnar att våldsutsatta kvinnors och barns rätt till säkerhet och hälsa genom skyddat boende stärks. Barns behov av skyddat boende och de särskilda behov som barn har på boendet behöver synliggöras och bli tillgodosedda. Separata placeringsbeslut innebär dock en stor risk för att våldsutsatta drar sig för att söka hjälp då de inte kan räkna med att barnet får följa med dem till skyddat boende. På så sätt hotas också säkerheten för såväl kvinnan som barnet, varför vi avstryker förslaget. I det fall förslaget ändå genomförs bör i föreskrifter tydliggöras att när en kvinna anses ha behov av skyddat boende så bör detsamma också gälla hennes barn och att barn som regel alltid ska placeras tillsammans med henne och aldrig bo kvar med en våldsutövande pappa.

Vi ser vidare att det inte räcker att socialnämnden ges möjlighet att begränsa barnets umgänge med en våldsutövande förälder och hemlighålla barnets vistelseort vid behov. Istället bör fastslås att umgänge inte är förenligt med placering på skyddat boende och att vistelseorten alltid bör hemlighållas för att säkerställa säkerhet och hälsa för alla som är placerade på det skyddade boendet.

Vi tillstyrker förslaget om tillståndspflicht som gör det möjligt att hindra oseriösa, privata aktörer från att driva skyddade boenden och samtidigt säkerställa att boenden är

tillgängliga för våldsutsatta med funktionsnedsättning och att ansvariga har tillräckliga kunskaper om könsbaserat våld och hedersrelaterat våld och förtryck. Samtidigt ser vi att förslaget kommer innebära stora utmaningar för mindre, ideella kvinnojourer som driver skyddade boenden. I värsta fall kan införandet av tillståndsplikt leda till att vissa av dem tvingas lägga ned sina viktiga verksamheter.

Även om Sveriges Kvinnoorganisationer ser att flera av utkastets förslag är goda och behövliga ser vi att det saknas förutsättningar för att omsätta dessa i praktiken på det sätt som avses. Sveriges Kommuner och Regioners beräkningar visar att reformen kommer att kosta minst 2,4 miljarder kronor, vilket är långt mer än vad som avsätts i regeringens budgetproposition. Det är därmed ytterst tveksamt om landets kommuner kommer att ha råd att betala de ökade kostnader som förslagen medför. Därutöver kommer flera av förslagen medföra en kraftigt ökad administration för en redan hårt belastad socialtjänst. I värsta fall kan de stora kostnaderna och den ökade administrationen leda till längre väntetider och till att kommuner underlåter att placera kvinnor på skyddade boenden.

Socialtjänsten saknar också tillräckliga kunskaper om könsbaserat våld och om hur barn påverkas av att bevittna våld. Därtill saknar personal som möter barn och unga ofta nödvändig kunskap om mäns våld mot kvinnor och dess negativa effekter på barn. Utöver att dessa teman lyfts på socionomutbildningen krävs ett omfattande och långsiktigt kunskapslyft för handläggare och annan personal som är verksam idag. Kunskapen om och erfarenheten av att skydda våldsutsatta kvinnor och barn finns idag främst finns hos landets kvinnojourer, varför tillståndskrav och kvalitetsaspekter bör utformas i samråd med dem.

Sveriges Kvinnoorganisationer är också kritiska till att utkastet i stora delar saknar en förståelse för våldets könade natur. Till exempel används uttryck som "dödligt våld mellan vuxna" och "våld mellan föräldrar" vilket osynliggör så väl förövaren som brottsoffret och får våldet att framstå som könsblint och ömsesidigt. Utkastets könsneutrala språk står i stark kontrast med regeringens sjätte jämställdhetspolitiska delmål om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Kommentarer om utvalda förslag

Nedan kommenterar vi de förslag som är särskilt relevanta för Sveriges Kvinnoorganisationer.

5.1 Den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp ska tas emot i ett skyddat boende

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget om att insatsen skyddat boende ska föras in i socialtjänstlagen och att kommunernas skyldighet att tillhandahålla skyddat boende lagfästs. Vi välkomnar särskilt att stöd ingår i den föreslagna definitionen, detta skulle dock behöva utvecklas i andra förslag, på samma sätt som görs för barn.

Samtidigt vill vi uppmärksamma att införandet av skyddat boende som en insats i socialtjänstlagen innebär att landets ideella kvinnojourer som driver många skyddade boenden delvis infogas i socialtjänstens organisation. Jourerna som bär den främsta kunskapen om mäns våld mot kvinnor blir nu istället leverantörer i det offentliga system man tidigare varit ett alternativ till och en fristad från. Om än med goda syften innebär förslaget en ökad kontroll av det självständiga, civila samhället. Detta är en stor förändring som vi menar inte har utretts tillräckligt.

Vi vill samtidigt understryka behovet av tidiga insatser för kvinnor som utsätts för våld men som ännu inte kan eller är redo att lämna en relation. Denna typ av verksamhet, med lägre trösklar, utförs av kvinnojourer och kommer även i framtiden att sakna skydd i lag och ofta även finansiering. Det är viktigt att våldsutsatta kvinnor som ofta, och ibland av förklarliga skäl, har lågt förtroende för myndigheter har möjlighet att vända sig direkt till en kvinnojour.

Sveriges Kvinnoorganisationer delar utkastets bedömning om att insatsen skyddat boende bör definieras i socialtjänstförordningen men ser stora risker med att blanda individer som utsatts för olika typer av våld. Våldsutsatta kvinnor och barn har inte samma behov som och ska aldrig placeras på samma skyddade boende som unga män som hoppat av från kriminella miljöer. Vi anser istället att skyddat boende för kvinnor och barn som utsatts för mäns våld måste vara en egen insats. Rekviritet för att få insatsen bör vara typen av våld, inte att det utförs av en närstående. Det jämställdhetspolitiska delmålet om mäns våld mot kvinnor omfattar även hedersrelaterat våld och förtryck och prostitution varför kvinnor och andra som utsatts för dessa brott också skulle omfattas.

Vid införandet av insatsen skyddat boende i socialtjänstlagen måste andra tillfälliga boendelösningar såsom härbärgen, motell, vandrarhem och dylikt inte längre kunna erbjudas till våldsutsatta kvinnor och barn, då ingen av dessa lösningar inkluderar något stöd och även av andra skäl är olämpliga.

5.2 Insatsen skyddat boende ska bedrivas i samråd med socialnämnden

Sveriges Kvinnoorganisationer har inget att invända mot att insatsen skyddat boende ska bedrivas i samråd med socialnämnden, men vill understryka vikten av att kvinnojourer som driver skyddat boende ges utrymme att agera självständigt för att kunna möta våldsutsatta kvinnors behov. Det är av stor vikt att kommunen har tillit till den kunskap och erfarenhet om könsbaserat våld som kvinnojourerna besitter.

5.3 Placeringskommunens ansvar

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker utredningens förslag och välkomnar tydliggörandet av kommunernas fortsatta ansvar för individer som bor i skyddade boenden i andra kommuner.

5.4 Socialnämnden ska ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas i frågor om bostäder

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker utredningens förslag. Vi anser dock att socialtjänstens ansvar att ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas bör omfatta alla offer för mäns våld mot kvinnor och inte enbart dem som utsatts för våld av en närstående. Enligt utkastets eget resonemang utesluter denna avgränsning bland annat många kvinnor som utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck samt kvinnor som utsatts för prostitution och människohandel. Vi ifrågasätter även huruvida det allvarliga problemet med att våldsutsatta kvinnor och barn tvingas välja mellan hemlöshet och att återvända till relationen med förövaren kommer att lösas enbart genom att gruppen synliggörs i aktuellt avsnitt i socialtjänstlagen.

6.1.1 Barn bör beviljas en egen insats vid vistelse i skyddat boende

Sveriges Kvinnoorganisationer ser att det är viktigt att barns situation och behov belyses i sin egen rätt. Barn som har utsatts för eller bevittnat våld är brottsoffer och det måste säkerställas att de får stöd och skydd utifrån sina behov.

Samtidigt ser vi att det i praktiken varken är möjligt eller önskvärt att bedöma barnets säkerhet och hälsa avskilt från den våldsutsatta förälderns säkerhet och hälsa. Barnets säkerhet och hälsa är beroende av mammans säkerhet och hälsa och vice versa. Dessutom är förälderns placering på skyddat boende enligt föreliggande förslag en förutsättning för barnets.

Att barn får separata placeringsbeslut kommer troligen göra att våldsutsatta drar sig mer än vad de redan gör för att söka hjälp, vilket också erkänns i utkastet. På sidan 102 framkommer att det är "naturligt att den nya ordningen för medföljande barn som förslagen innebär ger upphov till farhågor om att våldsutsatta kan komma att avstå från att söka skydd." Men detta anses underordnat behovet av ett eget regelverk för barn som är rättssäkert och förutsägbart. Frågan är bara hur mycket denna teoretiska rättssäkerhet är värd för det barn som fortsatt utsätts för eller bevittnar våld för att mamman inte vågar söka hjälp av rädsla för att barnet inte skulle få följa med henne till det skyddade boendet. Mot bakgrund av detta avstyrker vi förslaget. Vi anser att särskilda utredningar om barns behov kan och alltid bör göras trots att beslutet om placering är gemensamt för mamman och barnet.

I utkastet argumenteras att barn som placeras i skyddat boende måste behandlas på samma sätt som barn som placeras på HVB-institution eller i familjehem. Vi menar dock att skillnaden är stor eftersom barnen i detta fall placeras tillsammans med en förälder som fortsatt är ansvarig för sitt barn.

Som tidigare framförts av andra remissinstanser saknar socialtjänsten ofta kunskap om mäns våld mot kvinnor generellt och specifikt om hur barn påverkas av att bevittna våld. Brist på kunskap och erfarenhet kan leda till att socialtjänsten fattar felaktiga beslut, till exempel om att ett barn ska bo kvar hos en våldsutövande pappa. Att mäns

våld mot kvinnor sedan 2018 specifikt ska lyftas inom socionomutbildningen är ingen garanti för att alla verksamma idag har denna kunskap.

I det fall förslaget genomförs menar Sveriges Kvinnoorganisationer att barn i regel bör placeras på skyddat boende tillsammans med den våldsutsatta föräldern och att aldrig ska behöva stanna kvar i hemmet tillsammans med en våldsutövande förälder. Det kommer också vara av största vikt att de delar av socialtjänsten som idag hanterar frågor kring barn och unga utbildas i det könade våldets mekanismer. Sveriges Kvinnoorganisationer ser det dock som osannolikt att en redan ekonomiskt pressad socialtjänst kommer kunna prioritera denna typ av kompetensutveckling.

6.1.3 Socialnämnden ansvarar enligt socialtjänstlagen för att tillgodose barnets behov av stöd- och hjälpinsatser

Det är välkommet att socialnämnden säkerställer att barn som är placerade på skyddat boende får tillgång till skola, vård och annat stöd. Det är samtidigt viktigt att mamman som bor tillsammans med barnet på boendet fortsatt är den som ansvarar för barnet. Att ifrågasätta en våldsutsatt mammas föräldraförmåga, när det är den andra föräldern som har begått ett brott, är djupt orättvist. Mamman ska dock erbjudas stöd och hjälp i sitt föräldraskap om hon behöver det

Av utkastet framgår att socialsekreteraren ska ge stöd, råd och annan hjälp till båda vårdnadshavarna. Sveriges Kvinnoorganisationer anser att det bör tydliggöras om, när och hur socialsekreterare ska interagera med den förälder som utsatt den andra och barnet för våld. Myndigheters interaktion med pappan gällande det gemensamma barnet får aldrig leda till att mammans och barnets säkerhet och hälsa äventyras.

Sveriges Kvinnoorganisationer vill därutöver framhålla vikten av att, inte bara barnet, utan också den våldsutsatta mamman får råd, stöd och hjälp utifrån sina behov. Det gäller i synnerhet hjälp att bearbeta det trauma som våldet innebär.

6.1.5 Uppföljning av barnets situation när placeringen har upphört

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker utkastets förslag som gör det möjligt för socialtjänsten att följa upp ett barns situation efter avslutad insats även när vårdnadshavares samtycke saknas. Förslaget innebär bland annat att socialtjänsten kan följa upp hur det går för ett barn som tillsammans med sin mamma flyttat tillbaka till en våldsutövande förälder. Vi anser därutöver att även mammans säkerhet och hälsa bör följas upp i dessa fall och i sin egen rätt.

6.2.1 Det finns behov av att kunna placera barn i skyddat boende även när det saknas samtycke från en av två vårdnadshavare

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget om att det ska vara möjligt att placera barn i skyddat boende även när det saknas samtycke från den andra föräldern, vilket vanligen kommer vara fallet när det rör mäns våld mot kvinnor.

6.2.2 Bestämmelserna om ett barns placering i skyddat boende när det saknas samtycke från båda vårdnadshavarna ska regleras i en särskild lag

Sveriges Kvinnoorganisationer välkomnar att bestämmelserna om placering av barn på skyddat boende regleras separat istället för enligt lagen om vård av unga (LVU) som vänder sig till en annan målgrupp. Barn som omhändertas med stöd av LVU för att få vård kan inte jämföras med barn som sätts i säkerhet på ett skyddat boende tillsammans med sin förälder. Vi delar också den bedömning som tidigare gjorts av andra remissinstanser om att tvångsmässigt omhändertagande av barn enligt LVU hade kunnat öka trösklarna för våldsutsatta kvinnors hjälpsökande, det vill säga att rädslan för att förlora barnet hade varit än större än vad som blir fallet med den föreslagna särskilda lagen.

6.2.3 Förutsättningar för ett barns placering i skyddat boende utan båda vårdnadshavarnas samtycke

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget om att det ska vara möjligt att placera barnet i skyddat boende tillsammans med en våldsutsatt förälder även när samtycke från den andra föräldern saknas. Vi anser att det bästa förfarandet i de flesta fall bör vara att utreda den andra förälderns samtycke efter att kvinnan och barnet satts i säkerhet på ett skyddat boende. Vi anser vidare att det är märkligt att tala om samtycke på det sätt som görs i utkastet när det handlar om en misstänkt förövare som alltså ska samtycka till att det barn han utsatt för våld ska skyddas från honom själv. Vi vill i sammanhanget återigen påminna om att barn som bevittnar våld i hemmet är att betrakta som brottsoffer. Därtill visar forskning att det är vanligt att barn vars pappa misshandlar mamma också själva är utsatta för olika typer av våld från pappan.

Vi delar utredningens bedömning att kraven som ska ställas för ingripande inte får vara alltför höga då det skulle kunna leda till att barnet inte får det skydd som han eller hon behöver eller till att mamman avhåller sig från att söka skydd av rädsla för att barnet inte ska få följa med till skyddade boende. Efter att dessa förändringar genomförts måste även säkerställas att socialtjänsten i praktiken agerar på detta avsedda sett.

Som tidigare framkommit anser vi, likt utkastet i vissa delar, att utgångspunkten bör vara att om vårdnadshavaren bedöms ha ett behov av stöd och skydd bör detsamma också gälla för hennes barn. Det kan aldrig vara lämpligt för barn att bo kvar tillsammans med en våldsutövande pappa när mamman flyttats till ett skyddat boende. Vi delar vidare utkastets bedömning om att tillfälligt nedsatt föräldraförmåga till följd av våldsutsatthet inte talar emot att barnet ska placeras på ett skyddat boende tillsammans med mamman.

6.2.5 Omedelbar placering i skyddat boende

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget om att socialnämnden ska kunna besluta om omedelbar placering i skyddat boende om det är sannolikt att barnet kommer att behöva skyddat boende och placeringen inte kan avvaktas med hänsyn till barnets säkerhet och hälsa. Vi delar dock den oro som tidigare framförts av bland annat

Lunds kommun om att det ibland kan vara svårt att bevisa att barnet "sannolikt" kommer att behöva skyddat boende. Här bör socialnämnden agera utifrån försiktighetsprincipen snarare än uppskattad sannolikhet om faktiskt framtida behov.

Som vi framfört tidigare menar vi att det i praktiken ofta kommer vara omöjligt att skilja barnets respektive mammans säkerhet och hälsa åt. Vi vill också framhålla att barns behov av att vara tillsammans med sin förälder bör vägas in i dessa beslut. Barn har inte bara ett materiellt behov av säkerhet, utan också ett immateriellt behov av att vara tillsammans med sin våldsutsatta mamma i den svåra situation som föreligger, vilket givetvis gäller alla eventuella syskon.

6.2.8 Omprövning av placeringen

Sveriges Kvinnoorganisationer avstyrker att beslut om placering på skyddat boende formellt ska omprövas efter sex månader. I likhet med Sveriges Kommuner och Regioner anser vi att det bör vara tillräckligt att socialnämnden överväger detta. Av utkastet framkommer att socialnämnden också vid andra tillfällen kan pröva om placeringen i det skyddade boende bör upphöra. Sveriges Kvinnoorganisationer vill framhålla vikten av att våldsutsatta kvinnor och barn som placeras på ett skyddat boende får möjlighet att återhämta sig utan att behöva oroa sig för att barnets placering när som helst kan upphävas. Omprövning av placering på skyddat boenden bör alltid göras för mamman och barnet samtidigt och gemensamt.

6.2.10 Begränsning av umgänge och hemlighållande av vistelseort

Sveriges Kvinnoorganisationer avstyrker att socialnämnden ska kunna besluta om hur barnets umgänge med pappan ska utövas och om att inte röja barnets vistelseort då vi anser att förslagen inte är tillräckligt långtgående. Vi menar istället att umgänge inte är förenligt med placering på skyddat boende och att vistelseorten alltid bör hemlighållas. Detta bör vara självklart med hänsyn till såväl mammans som barnets säkerhet och hälsa samt säkerheten och hälsan för alla som är placerade på samma boende.

6.2.11 Utövande av vårdnaden under placeringen

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget om att den vårdnadshavare som barnet är placerad tillsammans med på ett skyddat boende ensam ska få välja skola och förskola och fatta beslut om viss vård. Vi uppskattar att man i utkastet till skillnad från i den tidigare utredningen inte har för avsikt att ta ifrån den våldsutsatta föräldern sin föräldrarätt genom att delegera dessa beslut till socialnämnden. Vi ifrågasätter dock den avgränsning som görs till att endast de beslut som föranleds av placeringen i skyddat boende ska omfattas. Till exempel ska mamman inte ha rätt att besluta om vård som inte är kopplad till boendet. Vi menar att mamman ska ha rätt att ensamt besluta om alla vårdinsatser under vistelsen på det skyddade boendet.

6.2.13 Beslut om placering och omedelbar placering i skyddat boende hindrar inte vissa andra beslut

Sveriges Kvinnoorganisationer avstyrker förslaget om att placering i skyddat boende

inte ska hindra beslut om avvísning, utvisning, utlämning eller överlämnande. Vi vill här framhålla att könsbaserad förföljelse utgör en grund för asyl. De kvinnor och barn som utsatts för mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck och därför placerats i skyddat boende bör i många fall ha grund att få asyl i Sverige. De bör med andra ord inte avvisas innan deras könsbaserade asylskäl har prövats.

7.1 Skyddade boenden ska vara av god kvalitet och stå under tillsyn

Sveriges Kvinnoorganisationer gör ingen annan tolkning av möjligheten att applicera socialtjänstlagens bestämmelser om god kvalitet också på skyddade boenden. Vi vill dock framhålla att även om det redan idag är möjligt att utföra tillsyn av skyddade boenden så är det ovanligt att så sker i praktiken. De förslag som här lämnas innebär därför en stor förändring för till exempel kvinnojourer som driver skyddade boenden. Det är också värt att påminna sig om att det framförallt är landets kvinnojourer, och inte kommunernas socialtjänst eller Inspektionen för vård och omsorg, som besitter kunskap om och har erfarenhet av att skydda och stötta våldsutsatta kvinnor. På vilken grund ska de senare bedöma den förras kvalitet? Sveriges Kvinnoorganisationer menar att motsvarande kvalitetskrav också bör ställas på dem som beslutar om insatser och utövar tillsyn, och inte bara på leverantören. Vi ser också att tillståndskrav och kvalitetsmått måste utformas i samråd med landets kvinnojourer.

I utkastet framförs att skyddade boenden bör vara bemannade med anställd personal. Sveriges Kvinnoorganisationer ser att ökad bemanning kan innebära bättre möjligheter att tillgodose våldsutsatta kvinnors och barns behov men ifrågasätter om utredningen har undersökt hur mycket en sådan förändring skulle kosta. Idag subventioneras våldsutsatta kvinnors stöd och skydd av kvinnor som arbetar ideellt. Att ersätta deras arbete med anställd personal skulle innebära kraftigt ökade kostnader för landets kommuner, som redan idag har svårt att finansiera verksamheten.

7.2 Tillståndsplikt för skyddat boende

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget om att icke-offentliga aktörer som driver skyddat boende ska vara skyldiga att söka tillstånd för detta. Tillståndsplikten kan, rätt utformad, göra det möjligt att säkerställa att det finns tillräckliga kunskaper om könsbaserat våld generellt, hedersrelaterat våld och förtryck samt kunskap om och praktiska förutsättningar att ta emot våldsutsatta kvinnor med funktionshinder. Genom tillståndsplikten blir det också möjligt att utöka kontrollen av företag som driver skyddade boenden med vinstsyfte. Detta föresätter dock att kraven kommer vara utformade på ett sådant sätt att de företag som saknar kunskap om och erfarenhet av att stötta och hjälpa våldsutsatta kvinnor inte kommer att ges tillstånd.

Samtidigt ser Sveriges Kvinnoorganisationer att förslaget om tillståndsplikt också är förenat med stora utmaningar för mindre, ideella kvinnojourer som driver skyddade boenden och som i praktiken kommer ha svårt att leva upp till kraven. I värsta fall kan införandet leda till att vissa skyddade boenden och i förlängningen vissa kvinnojourer tvingas lägga ned sin verksamhet. I utkastet hävdas att tillståndsplikten inte kommer att

påverka kvinnojourernas självständighet eftersom det står dem fritt att själva bestämma om och när de utför socialtjänstinsatser. Resonemanget visar på en stor okunskap om det civila samhällets förutsättningar. De flesta kvinnojourer har inte råd att välja bort den ersättning de får av kommunerna för att erbjuda skyddade boenden, vilket ibland är deras enda säkra intäktskälla och möjliggör att organisationen kan finnas kvar och även bedriva annan viktig verksamhet. Det är en allvarig brist att det i föreliggande utkast och tidigare utredning saknas förståelse för de ideella kvinnojourers förutsättningar och verksamhetsidé och att det inte görs någon analys av hur tillgången till kvinnojourer kan komma att påverkas av de förslag som läggs.

Sveriges Kvinnoorganisationer oroas också av att utkastet öppnar upp för att organisationer ska kunna beviljas flera tillstånd samtidigt för att driva skyddat boende, hem för vård och boende och särskilt boende. Dessa olika boendeformer fyller olika syften och vänder sig till olika målgrupper som för kvinnors och barns säkerhet och hälsa inte bör blandas.

7.3 Obligatorisk registerkontroll av personal

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget om att registerkontroll av personal också ska gälla skyddade boenden som tar emot barn, vi anser att det även bör säkerställas att personal som arbetar med våldsutsatta vuxna inte själva har dömts för vålds- eller sexualbrott. Många kvinnojourer garanterar historiskt och idag denna säkerhet genom att enbart anställa och i sin verksamhet engagera kvinnor. (Eftersom kvinnor väldigt sällan utför våldsbrott utesluts därmed de flesta våldsutövare). I det system som uppstår mellan kvinnor på skyddade boenden och i annan jourverksamhet finns också ett viktigt stöd som är svårt att skapa på andra sätt. Sveriges Kvinnoorganisationer ser därför att det är viktigt att kvinnojourer fortsatt får möjlighet att bedriva sina verksamheter könsseparatistiskt.

Vi vänder oss dock mot att utkastet i detta avsnitt återkommande likställer barn på skyddade boenden med andra placerade barn. Det är sant att barn på skyddade boenden också är utsatta, men en viktig skillnad är att de, till skillnad från andra placerade barn, inte har omhändertagits från båda sina föräldrar utan är placerade tillsammans med en av dem, oftast mamman, som inte bör osynliggöras på detta sätt.

8.1 Vårdplan och genomförandeplan

Sveriges Kvinnoorganisationer välkomnar att socialnämnden ska upprätta vårdplaner för barn och vuxna som placerats i skyddat boende. Vi vill dock understryka att verksamheten på det skyddade boendet handlar minst lika mycket om skydd och stöd som om vård.

Andra remissinstanser har tidigare pekat på att upprättandet av vård- och genomförandeplaner kan leda till att våldsutövande pappor får tillgång till information som på grund av barnets och mammans säkerhet och hälsa bör hemlighållas. Sveriges Kvinnoorganisationer anser att dessa risker bör tas på största allvar.

Konsekvenser för kvinnojourer

Som påtalats ovan innebär utkastets förslag stora förändringar för kvinnojourer som driver många skyddade boenden. Framförallt förändras kvinnojourernas roll. Istället för att vara en fristående aktör och en alternativ till kommunen och andra myndigheter, ska jourerna leverera tjänster till och granskas av den offentliga förvaltningen. Sveriges Kvinnoorganisationer är särskilt kritisk till att det i utkastet slås fast att lagen om offentlig upphandling ska gälla när kommunen använder externa leverantörer av skyddat boenden. Vi förordar istället idéburna offentliga partnerskap och andra, mer långsiktiga samverkansformer, eller ännu hellre att kvinnojourernas tjänster undantas från upphandlingsregelverket med åberopande av att de är icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse, vilket framförts av flera andra remissinstanser. Det är en allvarlig brist att reformens konsekvenser för kvinnojourernas organisation och verksamhet och i förlängningen våldsutsatta kvinnors tillgång till skydd, stöd och hjälp runt om i landet inte har utretts tillräckligt.